

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ
ក្រុងកែសកម្ពុជា

Constitution
du
ROYAUME DU CAMBODGE

រាមសិរីនរោតន្ត្រី ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧
ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧
ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧ ព្រះបាទសីហនុវរ្ម័ន ទី៧

រដ្ឋធម្មនុញ្ញប្រទេសកម្ពុជា

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម-សីហនុ វរ្ម័ន រាជហរិវង្ស

ឧបាសក សុផាត សុខុំពង្ស អគ្គមហាបុរសរាជ ឯករោត្តម ធម្មិកមហារាជាធិរាជ បរមនាថ

បរមបពិត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

រដ្ឋឯករាជ្យ ពេញដោយអធិបតេយ្យភាព

ទ្រង់ប្រោសព្រះរាជទាន

ដល់ប្រជារាស្ត្ររបស់ព្រះអង្គនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដូចមានសេចក្តីតទៅនេះ៖

ជំពូក ១

ធម្មជាតិ និងសណ្ឋានរបស់រដ្ឋ

មាត្រា ១.- ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រជាជាតិមួយមានព្រះមហាក្សត្រយ័សោយរាជ្យ ។

មាត្រា ២.- (កែប្រែ) ភាសាដែលប្រើជាផ្លូវការគឺភាសាខ្មែរ ។

ជំពូក ២

សេរីភាព-សិទ្ធិនិងករណីយកិច្ច របស់ខេមរជន

មាត្រា ៣.- សេរីភាព ជាដំណើរអាចធ្វើអ្វីបានគ្រប់យ៉ាង កុំឲ្យតែប៉ះពាល់ឲ្យខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃ ។ លក្ខខណ្ឌនៃការប្រើសេរីភាព មានត្រឹមត្រូវក្នុងច្បាប់ ។

អ្វីដែលច្បាប់មិនបង្គាប់ឲ្យធ្វើទេ ជនណាក៏ដោយមិនអាចត្រូវតែ
បង្ខំឲ្យធ្វើបានឡើយ ។

មាត្រា ៤.- នឹងចោទចាប់ ឬឃុំឃាំងជនណាមួយបាន លុះតែជន
នោះប្រព្រឹត្តបទដែលមានគ្រាទុកក្នុងច្បាប់ ឯអ្នកចោទ-អ្នកចាប់ ឬអ្នកឃុំ
ឃាំង ត្រូវប្រតិបត្តិតាមរបៀបដែលច្បាប់បានបញ្ជាក់ទុក ។

នឹងឃុំឃាំងជនណាទុកបាន លុះតែមានចៅក្រមពិនិត្យការឃុំឃាំង
នោះឃើញជាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយយល់ព្រមផង ដោយចង្អុលហេតុ
ផលក្នុងរយៈពេលដែលមានកំណត់ទុកក្នុងច្បាប់ ។

ពារុណាកម្មឬការបង្ខំដែលឥតប្រយោជន៍ក្នុងខណៈចាប់ជនណាមួយ
ការសង្កត់សង្កិនចិត្ត ឬការធ្វើបាបដល់រាងកាយចំពោះអ្នកជាប់ឃុំណាមួយ
ការប្រព្រឹត្តដែលបណ្តាលឲ្យធ្ងន់ថែមទៅលើទណ្ឌកម្ម ដែលតុលាការបាន
តម្រូវតាមច្បាប់ទៅលើអ្នកមានទោសណាមួយស្រេចហើយ នោះច្បាប់
រោមមិនឲ្យប្រព្រឹត្ត ហើយក្នុងបទទាំងនេះ អ្នកដៃដល់ អ្នកមេគំនិត ឬ
អ្នកសមគំនិតត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥ - ជរាបណាតុលាការមិនទាន់ប្រកាសជាអ្នកត្រូវចោទ
មានទោសទេ ដរាបនោះ ត្រូវទុកអ្នកត្រូវចោទជាមនុស្សឥតទោស ។

ទណ្ឌកម្មដែលបំបាត់ឬបន្ថយសេរីភាពដល់អ្នកប្រព្រឹត្តខុស ត្រូវដាក់
ដោយញុំងឲ្យតែខ្លួនបានល្អឡើងវិញ ។

មាត្រា ៦.- ខេមរជន មិនអាចត្រូវនឹងទសព័ន្ធនៃខ្មែរបានឡើយ។
ការហាមខេមរជនមិនឱ្យនៅក្នុងកន្លែងណាមួយ ឬការធ្វើឱ្យនៅក្នុងកន្លែង
ណាមួយ ត្រូវធ្វើតែក្នុងករណីដែលមានបញ្ហាទុកក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៧.- កម្មសិទ្ធិបិតនៅក្នុងការឃុំគ្រងនៃច្បាប់ ។ ដែល
នឹងដកហូតកម្មសិទ្ធិអំពីជនណាមួយបាននោះ ក៏ដោយហេតុជា សាធារណៈ
ប្រយោជន៍ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ជាក់ទុក ហើយត្រូវឱ្យសាហ៊ុយ
ជួសជុលជាមុន ដោយយុត្តិធម៌ ។

មាត្រា ៨.- សេរីភាពខាងជំនឿត្រូវបើកឱ្យមានដោយចរិយ្យណ៍ ។
សេរីភាពក្នុងការប្រតិបត្តិខាងផ្លូវសាសនា ក៏ត្រូវបើកឱ្យមានដូច្នោះដែរ
បើនឹងចន្លងខ្លះបាន តែគ្រងណាដែលរៀបរៀងបាន ដើម្បីកុំឱ្យខូចសេចក្តី
ស្ងប់រៀបរយដល់មហាជន ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាចរិយ្យ ។

មាត្រា ៩.- ខេមរជន មានសេរីភាពក្នុងការនិយាយ, សរសេរ,
បោះពុម្ពនិងការផ្សាយដល់មហាជន ។ ខេមរជនអាចសំដែងផ្សាយឬការ
ពារមតិគ្រប់យ៉ាងតាមផ្លូវកាសែតក្តី តាមវីដេអូឯទៀតក្តី កុំឱ្យតែប្រើសិទ្ធិ
នេះដោយរំលោភ ហើយកុំឱ្យតែញ៉ាំងឱ្យខូចសេចក្តីស្ងប់រៀបរយដល់
មហាជន ។

មិនត្រូវបង្ខំ ឬបង្ខំចំណេញស្រីដែលមិនជាដូច្នេះ ឬ ដូច្នោះបាន
ឡើយ ។

មាត្រា ១០.- ទេវរាជនាងត្នង មានសិទ្ធិប្រមូលសមាគម
ដោយសេរី , កុំឱ្យតែសមាគមនោះធ្វើឱ្យខូច ឬ ញ៉ាំងឱ្យខូចសេរីភាព
នាងឡាយ ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះបានអះអាងឱ្យមាន ។

ត្រូវបើកឱ្យមានសេរីភាពក្នុងការប្រជុំផងដែរ ។

មាត្រា ១១.- ទីលំនៅមិនត្រូវនរណាចូលទៅរុករានបានឡើយ។
នឹងចូលទៅក្នុងទីលំនៅគេបាន តែក្នុងករណីដែលច្បាប់បានបញ្ជាក់ទុក
ហើយឱ្យត្រូវតាមរបៀបច្បាប់ផង ។

មាត្រា ១២ - សំបុត្រដែលផ្ញើទៅមករកគ្នា មិនត្រូវនរណាបើក
មើលបានឡើយ រឿងលេងតែមានច្បាប់អនុញ្ញាតដោយដាក់ស្តង់ដា
យោងតាមសន្ទនាបើក ក្នុងវេលាដែលប្រយោជន៍យ៉ាងធំរបស់ប្រជាជាតិ
បង្ខំឱ្យធ្វើដោយខានតុំបាន ។

មាត្រា ១៣.- ទេវរាជនាងត្នង ត្រូវទទួលតំណែងរាជការបាន
ដូចគ្នា ។ ក្រៅអំពីគុណសម្បត្តិនិងសមត្ថភាពរបស់សាមីខ្លួន គ្មានអ្វីជា
ហេតុបណ្តាលឱ្យផននេះទទួលបាន ឱ្យផននោះទទួលតុំបានទេ ។

មាត្រា ១៤.- ទេវរាជនាងត្នង មានសិទ្ធិចូលពាក្យប្តឹងសុំទៅ
អ្នកកាន់អំណាចសាធារណៈបាន ដើម្បីនាំឱ្យមានការពិចារណាបញ្ជា
នាងឡាយ ដែលមានផលប្រយោជន៍ចំពោះបុគ្គល ឬ ដល់មហាជន ។

មាត្រា ១៥.- ការប្រើសិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះបាន
អះអាង មិនត្រូវបង្អាក់បង្គាន់បានឡើយ ។ ប៉ុន្តែបើប្រជាជាតិត្រូវប្រកាស
ជានៅក្នុងករណីនេះ នោះសិទ្ធិដែលមានពណ៌នាក្នុងមាត្រា ៤-៩
(វគ្គទី ១)-១០ (វគ្គទី ២) និង ១២ អាចត្រូវបង្អាក់ឱ្យឈប់ប្រើសិនបាន
តាមកំរិតនិងរបៀបដែលមានចែងក្នុងក្របខណ្ឌ ។

ការបង្អាក់បង្គាន់នេះ មិនត្រូវឱ្យយូរលើសពីប្រាំមួយខែ ប៉ុន្តែនឹង
បន្តជាថ្មីទៀត តាមរបៀបដែលកំណត់បាន ។

ជនណាដែលបានប្រើការបង្អាក់បង្គាន់នេះ ដើម្បីធ្វើតាមទំនើងចិត្តឱ្យ
ខូចសិទ្ធិអ្នកដទៃខាងគោតព្រហ្មក្តី ខាងផ្លូវចិត្តក្តី ជននោះត្រូវទទួលខុស
ត្រូវក្នុងបទនេះ ដោយផ្ទាល់ខ្លួន ។

ដល់ផុតពេលបង្អាក់បង្គាន់នេះហើយ ជនណាដែលជាខ្លួនត្រូវគេធ្វើ
តាមទំនើងចិត្តឱ្យឈឺចាប់ដល់រាងកាយក្តី ឱ្យខូចខាតដល់គោតព្រហ្មក្តី
ជននោះអាចប្តឹងសាលាជំរះក្តី សុំឱ្យជួសជុលខាងផ្លូវចិត្ត ឬខាងធនធាន
បាន ។

មាត្រា ១៦.- ខេមរជននីមួយៗត្រូវឱ្យមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះព្រះ
មហាក្សត្រិយ៍ ។ ត្រូវមានករណីយកិច្ច ប្រតិបត្តិច្បាប់ការពារប្រទេស
ហើយជួយរដ្ឋាភិបាល ដោយបង្ខំពន្ធដារនិងដោយវិធីគ្រប់យ៉ាង ដែល
មានបញ្ញត្តិក្នុងក្របខណ្ឌ ។

អំពីច្បាប់ និងអំណាច

មាត្រា ១៧.- ច្បាប់ជាសេចក្តីសម្រេចនៃរាស្ត្រជាតិ ។
ច្បាប់ត្រូវប្រើទៅលើជនទាំងអស់ បើទោះជាច្បាប់នោះរក្សាការពារក្តី
ផ្ដន្ទាទោសក្តី បង្ខំបង្ខំក្តី ។

ច្បាប់ធានាអះអាងឲ្យទេវរាជទាំងពួង ប្រើសេរីភាពនឹងសិទ្ធិទាំង
ឡាយ ដូចមានរៀបរាប់នៅក្នុងចំណុចបុរេនេះ បើទោះជាដូចម្តេចក៏ដោយ
ច្បាប់មិនអាចធ្វើឲ្យរលាយសេរីភាពនឹងសិទ្ធិទាំងនោះបានឡើយ ។

មាត្រា ១៨.- ច្បាប់ធានាអះអាងឲ្យមនុស្សទាំងពួងមានសិទ្ធិឲ្យតុលា
ការទទួលជំនុំជំរះ ។ សេចក្តីខូចខាតធនធានមិនគ្រប់គ្រាន់ មិនអាចជា
ឧបសគ្គក្នុងការឲ្យតុលា ការទទួលជំនុំជំរះបានឡើយ ។

មាត្រា ១៩ - រឿងរ៉ាវនៃតែមានបញ្ញត្តិពិសេសដោយដាក់ច្បាប់
ក្នុងច្បាប់ ច្បាប់មិនត្រូវយកទៅប្រើលើអំពើដែលកន្លងទៅហើយ មុនពេល
ឲ្យប្រតិបត្តិតាមនោះទេ ។

ប៉ុន្តែជនណាក៏ដោយ នឹងអាចត្រូវតុលាការជំនុំជំរះ នឹងដាក់ទណ្ឌ
កម្មបាន លុះតែជននោះ បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមានក្នុងច្បាប់ណាមួយ
ដែលមានប្រកាសឲ្យប្រើហើយ ហើយដែលត្រូវប្រើមុនមានបទល្មើស
នោះ ។

មាត្រា ២០- ច្បាប់ត្រូវប្រតិបត្តិតាម ៖

- នៅក្នុងពេញ កំណត់មួយថ្ងៃគត់ ក្រោយដែលបានចុះច្បាប់នោះ
ក្នុងរាជកិច្ច ។

- នៅទីដទៃទៀត គឺក្នុងដែនស្រុកនីមួយៗកំណត់ប្រាំថ្ងៃគត់ ក្រោយ
រាជកិច្ចដែលបានចុះច្បាប់នោះ ទៅដល់សាលាស្រុក ។

ប៉ុន្តែ បើច្បាប់បានសំដែងថាជាការច្រឡំច្រឡាប់ ច្បាប់នោះត្រូវប្រើភ្លាមៗ
នៅក្នុងក្នុងពេញ ក្រោយដែលបានយកទៅបិទនៅសាលាក្រុង ហើយ
នៅក្នុងស្រុកនីមួយៗ ក្រោយដែលបានយកទៅបិទនៅសាលាស្រុក ។

មាត្រា ២១ - អំណាចគ្រប់យ៉ាងមកពីព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ។
អំណាចទាំងនោះ ត្រូវប្រើទៅតាមបទបញ្ញត្តិ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។

មាត្រា ២២ - រដ្ឋសភាជាអ្នកប្រើអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ក្នុងព្រះ
បរមនាមនៃព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ។

អ្នកដែល សិទ្ធិផ្ដើមគំនិតតែងច្បាប់នោះ គឺព្រះមហាក្សត្រីយ៍
គណៈរដ្ឋមន្ត្រី សមាជិកនៃរដ្ឋសភា និងសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជ
កាណាចក្រ ។

មាត្រា ២៣.- គណៈរដ្ឋមន្ត្រីជាអ្នកប្រើអំណាចនីតិប្រតិបត្តិ ក្នុង
ព្រះបរមនាមនៃព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ។

មាត្រា ២៤.- សាលាជំរះត្តិត្រប់ជាន់ - គ្រប់បែក ជាអ្នកប្រើ
រំណាចតុលាការ ក្នុងព្រះបរមនាមនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។

កំពូក ២

អំពីព្រះមហាក្សត្រិយ៍

មាត្រា ២៥.- រាជសម្បត្តិប្រទេសកម្ពុជា ជាមតិរបស់ក្សត្រាតាំង
ឡាយ ដែលជាតំណាងព្រះបាទសម្តេចព្រះហរិរក្សរាមាធិបតីព្រះអង្គជួន ។

មាត្រា ២៦ - ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់នូវព្រះរាជរំណាចចាត់តាំង
ព្រះរដ្ឋបាល ទាំងព្រះរាជរំណាចដកព្រះរដ្ឋបាល ទាំងតំណែងបាន
ដោយបានទ្រង់ប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិពិគ្រោះជាមុនហើយ ។

មាត្រា ២៧.- កាលបើរាជសម្បត្តិទំនេរ ប្រសិនបើព្រះមហា
ក្សត្រិយ៍ពុំបានចាត់តាំងព្រះរដ្ឋបាលដូចខាងលើនេះទេ ទោះក្រុមប្រឹក្សា
រាជសម្បត្តិ ចាត់តាំងព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ដោយយកតាមមតិនៃភាគ
ច្រើនក្នុងច្រំ បើមតិនៃច្រំចែកជាពីរភាគស្មើគ្នា ទោះត្រូវយក
តាមមតិនៃច្រំបាន ។

មាត្រា ២៨ - ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិមានសមាជិកដូចតទៅនេះ៖

- អធិបតីនៃក្រុមសន្តិហេព្រះរាជវង្សានុវង្ស
- ប្រធានរដ្ឋសភា

នាយករដ្ឋមន្ត្រី,

- ព្រះសង្ឃនាយកទាំងពីរគណៈ ។

អធិបតីក្រុមសង្គមៈព្រះរាជវង្សានុវង្ស ជាប្រធាននៃក្រុមប្រឹក្សា
រាជសម្បត្តិ ។

មាត្រា ៦៩.- នីតិភាពនៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ត្រូវកំណត់តាំង
ព្រះជន្មាយុដប់ប្រាំបីព្រះវស្សា ។ បើប្រសិនជាព្រះមហាក្សត្រិយ៍ បំរើ
នៅក្នុងអនីតិភាព ឬ គ្មានសមត្ថភាពនឹងទ្រង់ប្រើព្រះរាជសិទ្ធិទេនោះ
ព្រះរាជសិទ្ធិនោះត្រូវជាការរបស់ព្រះរាជាទុសិទ្ធមួយព្រះអង្គ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ជាអ្នកវិនិច្ឆ័យថា ព្រះមហាក្សត្រិយ៍គ្មាន
សមត្ថភាព ហើយបើមានករណីដូច្នោះ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ប្រើ
ចាត់តាំងក្រុមមួយព្រះអង្គក្នុងព្រះរាជវង្សានុវង្ស ជាព្រះរាជាទុសិទ្ធ

មាត្រា ៣០.- កាលបើរាជសម្បត្តិទំនេរ ហើយប្រសិនបើ
មហាក្សត្រិយ៍ ពុំបានចាត់តាំងព្រះរាជទាយាទទេ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្ប
ត្រូវតែប្រជុំក្នុងរោងច័ង្ច ក្រោយព្រឹត្តិការណ៍ដែលធ្វើឲ្យរាជសម្បត្តិទំនេរ
ដើម្បីចាត់តាំងព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី ព្រមទាំងរាជាទុសិទ្ធ បើព្រះមហា
ក្សត្រិយ៍អង្គថ្មី បំរើនៅក្នុងអនីតិភាព ។

ការប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវធ្វើដោយប្រធានអញ្ជើញ ឬបើ
ប្រធានមិនបានអញ្ជើញទេ ត្រូវប្រជុំនៅថ្ងៃទីបីនៃរយៈវេលា ដែលមាន
កំណត់ក្នុងវគ្គមុននេះ ។

បើត្រូវវិនិច្ឆ័យថា ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ក្នុងរាជសម្បត្តិគ្មានសមត្ថភាព
នោះត្រូវប្រធានក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិអញ្ជើញសមាជិកមកប្រជុំ ដោយ
កំរិតព្រះអង្គឯងក៏បាន ដោយសេចក្តីសុំនៃសមាជិកយ៉ាងតិចត្រឹមពីរនាក់
ក៏បាន ដើម្បីវិនិច្ឆ័យថាព្រះមហាក្សត្រីយ៍មានសមត្ថភាពឬទេ ហើយ
បើព្រះមហាក្សត្រីយ៍គ្មានសមត្ថភាពទេ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិត្រូវចាត់
តាំងព្រះរាជាទុស្តិ៍មួយអង្គឡើង ។

មាត្រា ៣០ (ស្តីទី១) . - ដោយមានហេតុផលនៃរដ្ឋតម្រូវ ក្នុង
ករណីដែលកាលៈទេសៈពុំអាចឱ្យចាត់តាំងបាននូវព្រះមហាក្សត្រីយ៍អង្គថ្មី
ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ក្នុងរយៈវេលាដដែល ដូចមានក្នុងមាត្រា
ខាងលើ ត្រូវចាត់ការចាត់តាំងក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ដែលត្រូវចំ
ពេញជាបណ្តោះអាសន្ន នូវព្រះរាជបុព្វសិទ្ធិ ក្នុងលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ
ដូចមានកំណត់ក្នុងផ្នែកមុននេះ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិនេះ មានសមាជិកបីរូប ដែលប្រធានត្រូវ
ជាសមាជិកមួយរូបនៃព្រះរាជវង្សាទុំវង្សជាភារចាំបាច់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ ចេញសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយ ដោយមតិ
ជាឯកច្ឆន្ទ ហើយលើកច្បាប់ទាំងអស់ដែលត្រូវព្រះរាជាទ្រង់ឡាយព្រះហស្ត
លេខានោះ ត្រូវសមាជិកទាំងអស់ចុះហត្ថលេខា ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវជ្រើសរើសដទៃទៀត នូវសមាជិកជំនួយ
ពីររូប សំរាប់ជំនួសសមាជិកសាមីជនទាំងឡាយ នៅពេលពុំនៅ ឬ
មានធុរៈ ។ ក្នុងករណីដែលប្រធានពុំនៅ ឬមានធុរៈ នោះត្រូវសមាជិក
សាមីជនមួយរូប ដែលយកតាមរបៀបការតែងតាំង ជំនួសជាបណ្តោះ
អាសន្ន ។ សមាជិកសាមីជននេះ ត្រូវសមាជិកជំនួយមួយរូបជំនួសជា
បណ្តោះអាសន្នក្នុងក្រុមប្រឹក្សា សមាជិកជំនួយនេះ ត្រូវយកតាមរបៀប
ការតែងតាំង ។

នៅជំហាននីតិកាលនីមួយៗ ក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវសម្រេចអំពី
ការបន្ត ឬ អំពីការកែប្រែក្រុមប្រឹក្សារាជានុសិទ្ធ ប្រសិនបើដោយមា
ហេតុផលនៃរដ្ឋជាដរាបដែរ យល់ឃើញថា មិនអាចចាត់ការចាត់តាំង
ព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គថ្មីទេ ។

ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីដែលប្រធានសាមីជន ស្រាប់តែកាន់កាប់មុ
តំណែងរបស់ខ្លួនឥតកើតជាស្ថាពរ នោះក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ត្រូវ
ចាត់ការដើម្បីជំនួសប្រធាននោះ ក្នុងបីថ្ងៃចាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍មក

មាត្រា ៣១.- (កែប្រែ) ក្នុងប្រាំបីថ្ងៃ គតិការផ្លាស់ប្តូររដ្ឋសាល
មួយ ។ រដ្ឋសភាត្រូវប្រជុំជាភាគពូកែ ដើម្បីទទួលតាមករណី នូវសច្ចា-
ប្រណិធានរបស់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ របស់រាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ របស់ក្រុមប្រឹក្សា
រាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ៣២ - មុននឹងទទួលព្រះរាជក្រឹត្យ, ព្រះមហាក្សត្រិយ៍
ទ្រង់ថ្លែងសច្ចាប្រណិធានក្នុងប្រជុំរដ្ឋសភា មានជាសេចក្តីដូចតទៅនេះ៖

“ខ្ញុំតាំងសច្ចាថានឹងប្រព្រឹត្តតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់ទាំងឡាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រ ហើយនឹងតាំងចិត្តធ្វើផលប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និង
ប្រជាពលរដ្ឋ” ។

មាត្រា ៣៣. (កែប្រែ) រាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងចូលកាន់តំណែងបាន
តែនៅពេលបន្ទាប់ពីបានថ្លែងនៅក្នុងរដ្ឋសភា នូវសច្ចាប្រណិធាន ដូច
មានកំណត់ក្នុងមាត្រាខាងលើ ដោយបន្ថែមសេចក្តីថា៖ “ . . . ហើយ
មានសេចក្តីកត់ចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍” ។

ក្រុមប្រឹក្សារាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងចូលកាន់តំណែងបានតែនៅពេលបន្ទាប់
ពីបានថ្លែងនៅក្នុងរដ្ឋសភា នូវសច្ចាប្រណិធាន ដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា
ខាងលើ ដោយបន្ថែមសេចក្តីថា៖ “ . . . ហើយមានសេចក្តីកត់ចំពោះ
ព្រះរាជបណ្ឌិត” ។

ប្រធាន ហើយនិង សមាជិកទាំងឡាយ នៃក្រុមប្រឹក្សារាជាធិបតី
នៃសហព័ន្ធទទួលបៀវត្ស ហើយនិង អ្នកដទៃទៀត ដូចជាអគ្គប្រយោជន៍
និង ភាវកាលិកធម្មជាតិ ដែលថ្វាយចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ព្រមទាំង
និវាសននៅក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ។ ក៏ប៉ុន្តែ សមាជិកទាំងនេះ ក្នុងករណី
ជំនួញទទួលនូវភាវកាលិកធម្មជាតិ និង អំណាចពិសេស ដែលនឹង
កំណត់ដោយច្បាប់មួយ ។

មាត្រា ៣៤.- ចាប់ផ្តើមតាំងពីវេលាដែលរាជសម្បត្តិទំនេរ រហូត
ដល់វេលាដែលព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គុយ ឬ ព្រះរាជាធិបតី ថ្ងៃសប្តា-
ច្រណីធាន ក្នុងរាជវេលានោះ ប្រធានរដ្ឋសភា ប្រើអំណាចជាប្រមុខ
របស់រដ្ឋស្នងព្រះអង្គ ដោយទទួលសេចក្តីសម្រេចលើខ្លួន ។

ក្នុងពេលដែលព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនបានគង់នៅក្នុងប្រទេស
កម្ពុជា ឬ ពុំអាចទ្រង់ទទួលព្រះរាជការៈបាន ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ប្រ-
គល់ព្រះរាជការៈនោះទៅក្រុមប្រឹក្សាមួយក្រុមជាចណ្តោះអាសន្ន, ព្រះ
មហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់តាំងអធិបតី និង សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សានោះ ដោយ
ចាត់តាំងយកក្រៅពីសមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាល ។

មាត្រា ៣៥.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជាអគ្គប្រមុខនៃរដ្ឋ ។
អង្គព្រះមហាក្សត្រិយ៍ជាទីគោរពសក្ការៈ នរណានឹងល្មើសពុំបាន ។

មាត្រា ៣៦.- ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់
ទាំងឡាយ តាមមាត្រា ៨៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។

ក្នុងរយៈពេលដែលមានកំណត់សម្រាប់ការប្រកាសឱ្យប្រើនេះ
ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ អាចផ្ញើព្រះរាជសារ ទៅឱ្យរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សា
ព្រះរាជអាណាចក្រ ពិចារណាច្បាប់នោះជាថ្មីទៀត ឯរដ្ឋសភា និង
ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវតែព្រមតាមព្រះរាជទ្រង់ ។

មាត្រា ៣៧.- (កែប្រែ) ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ប្រាស្រ័យនឹង
រដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនឹងសភាប្រជារាស្ត្រ
ប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ដោយព្រះរាជសាសន៍ ។

ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ត្រាស់បញ្ជាឱ្យរដ្ឋនានា ចូលទៅកាន់
រដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ និង សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត
និង រាជធានី ដើម្បីថ្ងៃនិយោជល៍ ឬ ថ្ងៃនិការណ៍ដ៏សំខាន់ពិសេសជំរាប
សភា និង ក្រុមខាងលើនេះបាន តាមសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ។

មាត្រា ៣៨.- ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ហៅប្រជុំរដ្ឋសភា តាម
បទបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៥៩ និង ៦០ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។ **ព្រះអង្គទ្រង់ឱ្យ**
ព្រះរាជសិទ្ធិណាយរដ្ឋសភាបាន តាមសេចក្តីណែនាំនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់រំលាយរដ្ឋសភាបានតែមួយដង ដោយហេតុ
ដដែល ។ បើមានការរំលាយរដ្ឋសភាដូចខាងលើនេះ, ការជ្រើស
តាំងជាថ្មី ត្រូវឲ្យមានក្នុងរយៈពេលពីរខែយ៉ាងយូរ ។

មាត្រា ៣៩.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជ្រើសយកនាយករដ្ឋមន្ត្រី
ហើយទ្រង់តែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ព្រមទាំងរដ្ឋមន្ត្រី ដែលនាយកនោះ
ក្រាបបង្គំទូលសុំឲ្យតាំង ។

មាត្រា ៤០.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ខ្ញុំព្រះរាជសិទ្ធិជាអធិបតី
ប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។ សេចក្តីកត់ហេតុទាំងឡាយ នៃពេលប្រជុំគណៈ
រដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវនាំយកទៅក្រាបបង្គំថ្វាយព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ។

មាត្រា ៤១ - ព្រះរាជលិខិតទាំងពួង វៀរលែងតែព្រះរាជលិខិតណា
ដែលទាក់ទងនឹងការខាងក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ត្រូវឲ្យមាននាយករដ្ឋមន្ត្រី
និងរដ្ឋមន្ត្រីមួយនាក់ ឬ ច្រើននាក់ ចុះហត្ថលេខាទទួលព្រះបរមរាជឡាញ។

មាត្រា ៤២.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់បង្កើត ព្រមទាំងទ្រង់
ព្រះរាជទានឋានន្តរសីក្ខិ ខាងស៊ីវិល និង ទាហាន ។

ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ជាអធិបតីធំបំផុត នៃក្រុមឥស្សរិយយស
ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានគ្រឿងឥស្សរិយាករណ៍ ។

មាត្រា ៤៣.- ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់តែងតាំងទៅក្រុមទាំង
ឡាយ តាមសេចក្តីសុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃតុលាការ ។

មាត្រា ៤៤.- ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់នូវព្រះរាជសិទ្ធិលើក
លែងទោស និង ចន្ទយទោស ។

មាត្រា ៤៥.- ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ជាអគ្គសេនាប្រមុខ
លើកទ្បាំងទាហានទាំងឡាយ នៃព្រះរាជអាណាចក្រ ។

មាត្រា ៤៦.- (កែប្រែ) ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ឡាយព្រះ
ហស្តលេខ ក្នុងសន្និសីទ ឬ អនុសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលធ្វើជាមួយនឹង
បរទេសនានា ហើយទ្រង់ព្រះរាជទានសប្តាប័ន ដល់សន្និសីទ និង
អនុសញ្ញាទាំងនោះ ដោយអាស្រ័យការអនុម័ត នៃរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៤៧.- (ថ្មី) ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ចាត់តាំង
ឯកអគ្គរាជទូត និង ប្រេស៊ីតវិសាមញ្ញ ទាំងបរទេស ត្រូវបរទេសតែង
តាំងឲ្យមកនៅប្របព្រះអង្គ ។

មាត្រា ៤៨.- (មាត្រា ៤៧ ចាស់) ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់
នូវព្រះរាជសិទ្ធិលើកព្រះរាជអាណាចក្រ ក្នុងការព្រះរាជទានឋានន្តរស័ក្តិ
ទាំងស្រីវល និង ទាហាន ហើយក្នុងការចុះព្រះរាជហត្ថលេខា ក្នុងលិខិត
ទាំងឡាយ ។

អំពីរដ្ឋសភា

មាត្រា ៤៩ .- (មាត្រា ៤៨ ចាស់) អ្នកដែលមានសិទ្ធិជ្រើស
តាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទអាយុ ២០ ឆ្នាំចរិច្ចណា
ទៀតទៅ, រៀបរយនៃគណនីនោះ ប្រាសចាកសិទ្ធិពលរដ្ឋ ហើយត្រូវ
ច្រកបដោយលក្ខណសម្បត្តិ តាមច្បាប់ស្តីអំពីការជ្រើសតាំងអ្នកតំណាង
រាស្ត្រ ។

ចាហានក្នុងតំណែង គ្មានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ហើយ
គ្មានទាំងសិទ្ធិឈរឈ្មោះឲ្យគេជ្រើសតាំងខ្លួន ជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រទៀត
ផង ។

ចពូជិត គ្មានសិទ្ធិដូចខាងលើនេះដែរ ព្រោះទើបចាស់នឹងធម៌វិន័យ។

មាត្រា ៥០.- (មាត្រា ៤៩ ចាស់) អ្នកដែលមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះ
ឲ្យគេជ្រើសតាំងជាអ្នកតំណាងរាស្ត្របាននោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ
ដែលមានសិទ្ធិជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រទាំងឡាយ មានអាយុយ៉ាង
តិច ២៥ ឆ្នាំ ។ អំពីអ្នកដែលគ្មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះឲ្យគេជ្រើសខ្លួនជាអ្នក
តំណាងរាស្ត្រនោះ នឹងមានសម្តែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

**ដូចម្តេចនោះ នឹងធ្វើជាអ្នករាជការកាន់កាប់តំណែងផង ហើយធ្វើជា
អ្នកតំណាងរាស្ត្រផងពុំបាន ។**

មាត្រា ៥១.- (មាត្រា ៥០ ចាស់) អ្នកតំណាងរាស្ត្រ នៅក្នុង
តំណែងត្រឹម ៤ ឆ្នាំ ដោយបានទទួលជ្រើសតាមវិធីបោះឆ្នោតសាធារណ
ដោយចំពោះ ។

រដ្ឋសភាក្នុងមួយលើក ។ អស់អំណាចនៅវេលាដែលរដ្ឋសភាលើក
ថ្មីចូលទទួលការ ។ ក្នុងវេលាដែលផុតនីតិកាលនីមួយៗ បើមានហេតុ
បណ្តាលមិនឲ្យមានការជ្រើសតាំងជាថ្មីទៀតបានទេ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍
អាចបន្តនីតិកាលឲ្យវែងទៅបានម្តងមួយឆ្នាំ ។

បើកាលណាមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ទទួលឥទ្ធិកម្ម, លាវិលនិបូ
ត្រូវបណ្តេញ នោះត្រូវជ្រើសតាំងជំនួសឡើងតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ស្តីអំពី
ការជ្រើសតាំងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ។

ល្អិតណាតែ មានពលរដ្ឋភាគច្រើនដោយដាច់ខាតក្នុងមណ្ឌលណា
មួយ បានថ្វាយពាក្យដល់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ សុំឲ្យបញ្ឈប់តំណាងខ្លួនពី
រដ្ឋសភា នោះត្រូវឲ្យភាគីភាគរើសតំណាងបំពេញប្រទេសឡើងវិញ បើការ
អង្កេតនៃរដ្ឋាភិបាល និង តំណាងរាស្ត្រ ៤ រូប ដែលចាត់ពីរដ្ឋសភា បាន
ចង្អុលឲ្យឃើញច្បាស់ប្រាកដថា ពាក្យដែលសុំបញ្ឈប់តំណាងរាស្ត្រនោះ
ពិតជាបេសពលរដ្ឋ ដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងមណ្ឌលនោះ មានចំនួន
គ្រប់គ្រាន់ពេញចំបូណ៌មែនហើយ ។

មាត្រា ៥២.- (មាត្រា ៥១ ចាស់) មុននឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការ រដ្ឋ
សភាត្រូវពិនិត្យដោយខាងក្រោមនូវការគាំទ្រសមាជិកដែលគួរគាំទ្រ ឲ្យ
បានជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញចិត្ត ។

មាត្រា ៥៣.- (មាត្រា ៥២ ចាស់) នៅពេលដំបូងនៃនីតិកាល
នីមួយៗ ហើយមុននឹងចូលកាន់តំណែង សមាជិកនៃរដ្ឋសភាដែលបាន
ទទួលគាំទ្រជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញចិត្តហើយ គាំទ្រសច្ចាប្រណិធានក្នុង
ប្រជុំ ចំពោះព្រះករុណាព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ជាសេចក្តីដូចតទៅនេះ ៖

“ខ្ញុំសូមគាំទ្រសច្ចាថា មានចិត្តស្មោះត្រង់ ចំពោះព្រះមហាក្សត្រិយ៍
ហើយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយថានឹងទំប្រឹងធ្វើការដោយពេញកម្លាំង ដើម្បី
ជាផលប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ” ។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រណា ដែលគេជ្រើសតាំងក្នុងរយៈពេលនីតិកាល
ហើយដែលរដ្ឋសភាបានគាំទ្រជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រពេញចិត្តហើយ ត្រូវគាំទ្រ
សច្ចាប្រណិធាន ចំពោះព្រះករុណាព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ក្នុងឧកាសព្រះរាជ
ពិធីចំរើនព្រះជន្មវស្សា (តាំងតុ) ដែលគេចន្ទាប់ពីពេលនោះ មួយអង្វ
នឹងអ្នករាជការទាំងឡាយ ។

មាត្រា ៥៤ - (មាត្រា ៥៣ ចាស់) សមាជិកទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា
ជាអ្នកតំណាងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនត្រឹមតែជាអ្នកតំណាង

របស់ជនដែលជ្រើសតាំងខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ មិនត្រូវ
ជំពាក់ចាក់ទឹម ដោយការណ៍គិតជាប់ទាក់ទងណាមួយឡើយ ។

មាត្រា ៥៥.- (មាត្រា៥៤ចាស់) អ្នកតំណាងរាស្ត្រ មិនអាចត្រូវ
គេចោទប្រកាន់កេរ្តិ៍ ចាប់ខ្លួនឃុំឃាំង ឬ ជំទុំជំរះ ដោយហេតុថា អ្នក
តំណាងរាស្ត្រនោះ បានសម្តែងយោបល់ ឬ បញ្ចេញមតិថា ដូច្នេះ ដូច្នេះ
ក្នុងក្រសួងរបស់ខ្លួនឡើយ ។

សេចក្តីខាងលើនេះ ជាអត្ថបទឯកសារច្បាប់សមាជិករដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៦.- (មាត្រា៥៥ចាស់) នៅវេលាដែលបិតក្នុងសមា
ជិកភាព ហើយវៀរវេលនៃតែបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលគេបានចាត់
ឃើញជាក់ស្តែង, អ្នកតំណាងរាស្ត្រ បើទីត្រូវគេចោទប្រកាន់ ឬ
ចាប់ខ្លួនបានដោយបទឧក្រិដ្ឋ ឬ មជ្ឈិមនោះ លុះត្រាតែមានអនុញ្ញាតពី
រដ្ឋសភាជាមុនសិន ។ ការឃុំឃាំង ឬ ការចោទប្រកាន់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ
ណាមួយ ត្រូវបង្ខំសិន បើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិសុំដោយមានភាគច្រើន
ដល់បួនក្នុងប្រាំ (៤/៥) នៃចំនួនសមាជិក ។

មាត្រា ៥៧.- (មាត្រា៥៦ចាស់) នៅវេលាដែលបិតក្នុងតំណែង
បើអ្នកតំណាងរាស្ត្រណាមួយត្រូវទណ្ឌកម្ម ដែលនាំឲ្យបុគ្គលឈរឈ្មោះ
ជាបេក្ខជនពុំបាន អ្នកតំណាងរាស្ត្រនោះ ធ្លាក់ចាកសមាជិកភាព
រដ្ឋសភា ។

ការទំលាក់បាតសមាជិកភាពនេះ គឺរដ្ឋសភាជាអ្នកវិនិច្ឆ័យ ។

មាត្រា ៥៨ - (មាត្រា ៥៧ ចាស់) អ្នកតំណាងរាស្ត្រ ត្រូវទទួល
ប្រាក់បំណាច់មានកំណត់ដោយច្រៀងស្មើ ទៅនឹងប្រាក់បៀវត្សនៃអ្នក
រាជការថ្នាក់ណាមួយ នៃក្របខណ្ឌជាទំនួល ។

មាត្រា ៥៩ (មាត្រា ៥៨ ចាស់) រដ្ឋសភា មានសម័យប្រជុំ
សាមញ្ញយ៉ាងតិច ពីរលើកក្នុងមួយឆ្នាំ ។ សម័យប្រជុំនីមួយៗ មាន
កំណត់យ៉ាងតិចបីខែ ។

ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ត្រាស់ហៅរដ្ឋសភាប្រជុំជាសម័យប្រជុំ
សាមញ្ញ ។

មាត្រា ៦០.- (មាត្រា ៥៩ ចាស់) ក្រុមអភិបាលរដ្ឋសភា ជាអ្នក
រក្សាសមាជិកប្រជុំជាសម័យប្រជុំសាមញ្ញ ដោយបាទទទួលព្រះរាជ
បញ្ជាក់ ដោយសេចក្តីណែនាំនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ឬដោយសេចក្តីសុំរបស់
ភាគមួយក្នុងបី (១/៣) យ៉ាងតិចនៃចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រទាំងឡាយ ។

របៀបវារៈនៃសម័យប្រជុំសាមញ្ញនេះ ត្រូវផ្សាយដល់មហាជន
ព្រមជាមួយនឹងថ្ងៃណាត់ប្រជុំ ។

មាត្រា ៦១.- (មាត្រា ៦០ ចាស់) រដ្ឋសភា ប្រជុំក្នុងរាជធានី
ព្រះរាជអាណាចក្រក្នុងមន្ទីរមួយ ដែលបានរៀបចំប្រចាំការ រៀបរៀងតែ
មានបញ្ជាក់ជាពិសេសក្នុងសំបុត្ររក្សាប្រជុំ ដោយមានហេតុផល ។ ។

មាត្រា ៦២.- (មាត្រា ៦១ ចាស់) វៀរលេងតែក្នុងករណី ដែល
មាត្រាទាំងឡាយមុននេះបានចេញក្រុម, ការប្រជុំនៃរដ្ឋសភា ក្រៅពី
កន្លែងដែលមានកំណត់ និង ក្រៅវេលាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ទុកជាទុស
នឹងច្បាប់ ហើយអសារសូន្យទៅឯង ។

មាត្រា ៦៣.- (មាត្រា ៦២ ចាស់) ក្នុងពេលបើកសម័យប្រជុំម្តងៗ
ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់មានព្រះរាជសារកាន់រដ្ឋសភាដោយព្រះអង្គឯង
ឬ ដោយអ្នកតំណាងព្រះអង្គ ។

មាត្រា ៦៤.- (មាត្រា ៦៣ ចាស់) រដ្ឋសភា តាំងបទបញ្ជាមួយ
សម្រាប់ប្រើការ ។

មាត្រា ៦៥.- (មាត្រា ៦៤ ចាស់) មានតែរដ្ឋសភាប៉ុណ្ណោះទេ
ដែលមានសិទ្ធិបញ្ជាក់តាំងច្បាប់ ។ សិទ្ធិនេះ រដ្ឋសភាមិនអាចប្រគល់
ឲ្យទៅនរណាបានឡើយ ។

មាត្រា ៦៦.- (មាត្រា ៦៥ ចាស់) ការលុបលាងចោល ត្រូវឲ្យ
មានច្បាប់មួយសំរេចទើបបាន ។

មាត្រា ៦៧.- (មាត្រា ៦៦ ចាស់) ថវិការរបស់ជាតិ ត្រូវរដ្ឋសភា
អនុម័តទើបប្រើប្រាស់បាន ឯបញ្ជីស្រង់ប្រាក់ចំណូលចំណាយផ្គត់ផ្គង់
ក៏ត្រូវឲ្យរដ្ឋសភាយល់ព្រមផងដែរ ក្រោយដែលសភាប្រជុំពាស្រ្តច្រពុំ
ខេត្ត និង រាជធានី បានពិនិត្យហើយជូនយោបល់មករដ្ឋសភា ។

កិច្ចចងការប្រាក់របស់ជាតិ ក៏ត្រូវទទួលអនុម័តអំពីរដ្ឋសភាដែរ
ក្រោយដែលសភាខាងលើនេះ បានពិនិត្យហើយជូនយោបល់ផង ។

ថ្មីនៃការផ្ដើមគំនិតកំណត់ចំនួនប្រាក់ចណ្ហាយ សំរាប់ចៀវវត្ថុអ្នក
រាជការ ជាភារៈតែលើរដ្ឋាភិបាល ។ មួយទៀត រដ្ឋសភា គ្មានសិទ្ធិ
ផែនការចំនួនប្រាក់កំណត់ទុកក្នុងថវិការបស់ជាតិ ដែលសំរាប់បញ្ចូលជា
អំណោយទៅក្នុងថវិការាជសម្បត្តិទេ ។

មាត្រា ៦៨.- (ថ្មី) បើជាមានសមាជិកចំនួនពាក់កណ្តាលយ៉ាង
តិចបានស្នើសុំ នោះរដ្ឋសភាអាចនឹងអញ្ជើញរាជនណាមួយឲ្យមកបំភ្លឺ
ដោយយោបល់អំពីបញ្ហាសំខាន់ៗនៃសេសណាមួយបាន ។

មាត្រា ៦៩.- (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.រ.
ចុះថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) រដ្ឋសភា ត្រូវមានភារៈជួយសំអាតការរាជការ
ដោយប្រតិបត្តិការមធ្យោបាយក្នុងកិច្ចការ ។

បើមានសេចក្តីស្នើសុំពីសភាប្រជារាស្ត្រ ឬ ពីសមាជិករដ្ឋសភាចំនួន
ភាគមួយក្នុងបួននោះ រដ្ឋសភា អាចទទួលចាត់ចែងជំរះនូវរឿងមន្ត្រីណា
មួយ ដែលបានប្រព្រឹត្តទុស្តង្គមក្រសួង ចណ្ហាលជាហេតុនាំឲ្យទូច
ប្រយោជន៍ដល់ជាតិ ។

មាត្រា ៧០.- (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប.រ.
ចុះថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) រដ្ឋសភា អាចនឹងសម្រេចទណ្ឌកម្មដែលតម្រូវ

ឲ្យរដ្ឋាភិបាលផ្ដន្ទាផលមន្ត្រីដែលមានរឿងនោះ បើបានបញ្ចេញមតិ
ដោយភាគច្រើនជាដាច់ខាត ។ សេចក្ដីសម្រេចនៃរដ្ឋសភានេះ នឹងទុក
ជាស្រេចបាន លុះណាតែក្រុមប្រឹក្សារាជអាណាចក្រ អនុម័តយល់
ស្របតាមរដ្ឋសភា ដោយភាគច្រើនជាដាច់ខាតនៃចំនួនសមាជិក ។

មាត្រា ៧១ .- (មាត្រា ៦៧ ចាស់) ការពិភាក្សានៃរដ្ឋសភា នឹង
យកជាការបាន លុះត្រាតែមានភាគពីរភាគបី (២/៣) នៃចំនួនសមាជិក
រដ្ឋសភាមកប្រជុំ ។

មាត្រា ៧២ - (មាត្រា ៦៨ ចាស់) ការពិភាក្សានៃរដ្ឋសភា
ជាការបើកចំហផលមហាជន, ប៉ុន្តែ បើមានសេចក្ដីសុំអំពីរដ្ឋាភិបាលក្ដី
អំពីប្រធានរដ្ឋសភាក្ដី អំពីសមាជិកយ៉ាងតិចប្រាំនាក់ក្ដី រដ្ឋសភាអាច
បញ្ចេញមតិឲ្យប្រជុំជាសម្ងាត់បាន ។

ពាក្យរាយការណ៍ នៃការពិភាក្សាក្នុងពេលប្រជុំចំហ ត្រូវចុះក្នុង
រាជកិច្ច ។

មាត្រា ៧៣ - (មាត្រា ៦៩ ចាស់) ក្នុងរយៈពេលដប់ប្រាំបីខែ
បើរដ្ឋាភិបាលរំលឹកដង ដូចមានលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ទុកក្នុងមាត្រា
១០១ និង ១០២ ខាងក្រោយនេះ, គណៈរដ្ឋមន្ត្រី អាចប្រជុំសម្រេចឲ្យ
រំលាយរដ្ឋសភាបាន ក្រោយដែលបានទទួលសេចក្ដីយល់អំពីប្រធានរដ្ឋ

សភា ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ក៏ទ្រង់ប្រកាសរំលាយរដ្ឋសភា តាមសេចក្តី
សម្រេចនោះ ។

ច្បាប់ញាតិដែលមានក្នុងវគ្គខាងលើនេះ នឹងយកមកប្រើបាន លុះ
ត្រាតែរយៈពេលដប់ប្រាំបីខែដំបូងនៃនីតិកាលបានកន្លងផុតទៅហើយ ។

ជំពូក ៦

អំពីក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ

មាត្រា ៧៤.- (មាត្រា ៧០ ចាស់) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណា
ចក្រ មានសមាជិកដែលត្រូវបានតែងតាំងខ្លះ និង សមាជិកដែលត្រូវ
ជ្រើសតាំងដោយបោះឆ្នោតអសាកលខ្លះ ។ សមាជិកទាំងនោះត្រូវមាន
អាយុ ៤០ ឆ្នាំយ៉ាងតិច ។

ជនមួយនាក់ នឹងធ្វើជាទីប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រផង ហើយធ្វើ
ជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រផងពុំបាន ។

មាត្រា ៧៥.- (មាត្រា ៧១ ចាស់) សមាជិកដែលត្រូវបានតែងតាំង
មានចំនួនពីររូប ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់តែងតាំងក្នុងចំណោម
ព្រះរាជវង្សានុវង្ស ។

មាត្រា ៧៦.- (មាត្រា ៧២ ចាស់) សមាជិកពីររូប ត្រូវរដ្ឋសភា
ជ្រើសតាំងតាមភាគច្រើនដោយច្រៀប យកក្រៅពីអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ។

មាត្រា ៧៧ - (ថ្មី) (មាត្រា ៧៣ ចាស់កែប្រែ) ត្រូវជ្រើសតាំង
ដោយបោះឆ្នោតអសាកល មិនចំពោះ នូវសមាជិកដប់ (១០) រួច
ជាអតិថរមា, រួចនីមួយៗ ជាអ្នកតំណាងក្នុងភាគមួយ ឬ ក្រុងភ្នំពេញ ។

ចំនួននៃក្រុមភាគ ព្រមទាំងលក្ខខណ្ឌនៃការបោះឆ្នោតនេះ ត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់មួយ ។

មាត្រា ៧៨ - (ថ្មី) (មាត្រា ៧៤ ចាស់កែប្រែ) សមាជិក
ដប់ រួច ជាអតិថរមា ជាអ្នកតំណាងវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗ ត្រូវជ្រើសតាំង
ដោយបោះឆ្នោតចំពោះ ។

លក្ខខណ្ឌពីការបោះឆ្នោតនេះ នឹងត្រូវសម្រេចតាមអត្ថបទច្បាប់ ។
ឯអ្នកតំណាងរដ្ឋរាជការបួនរូប ក៏ត្រូវសម្រេចតាមន័យនេះដែរ ។

មាត្រា ៧៩.- (មាត្រា ៧៥ ចាស់) ការរៀបចំនៃក្រុមប្រឹក្សា
ព្រះរាជអាណាចក្រ. បែបវែង នឹង លក្ខខណ្ឌនៃការចាត់តាំង នឹង ការ
ជ្រើសតាំងសមាជិកក្រុមនេះ នឹងមានកំណត់ទុកក្នុងច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ៨០.- (មាត្រា ៧៦ ចាស់) អាណត្តិនៃទីប្រឹក្សាព្រះ
រាជអាណាចក្រមានកំណត់បួនឆ្នាំ ។

ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវរក្សាប្រជុំ ហើយត្រូវប្រជុំក្នុង
ពេលជាមួយគ្នានឹងរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៨១.- (មាត្រា ៧៧ ចាស់កែប្រែ) មាត្រា ៤៧ (វគ្គទី ២)
៥០ (វគ្គទី ២) ៥១ (វគ្គទី ២ និង ទី ៣) ៥២-៥៣-៥៤-៥៦ ៥៧
៥៨-៥៩-៦១-៦២-៦៤-៧១ និង ៧២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវយកមកប្រើ
សំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រផង ។

ល្អិតណាតែ មានអ្នកបោះឆ្នោតឱ្យខ្លួនភាគច្រើនដោយដាច់ខាត
ដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី កាលក្នុងពេលបោះឆ្នោតនោះ បានថ្វាយពាក្យ
ដល់ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ សុំឱ្យបញ្ឈប់តំណាងខ្លួនពីក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជ
អាណាចក្រ នោះត្រូវឱ្យតាក់តែងរើសតំណាងបំពេញរូបនេះឡើងវិញ
បើការអង្កេតនៃរដ្ឋាភិបាល និង សាមាជិក ៤ រូបនៃក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជ
អាណាចក្រដែលអង្គការនេះចាត់ទៅ បានចង្អុលឱ្យឃើញច្បាស់ប្រាកដ
ថាពាក្យសុំបញ្ឈប់តំណាងនោះសមហេតុផលពីអ្នកបោះឆ្នោត មានចំនួន
គ្រប់គ្រាន់ពេញបរិបូរណ៍មែនហើយ ។

មាត្រា ៨២.- (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ច.រ.
ចុះថ្ងៃទី ១៣-១-៦២) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវមាន
ភារៈជួយសំអាតការរាជការ ដោយប្រតិបត្តិការបញ្ជាតំណាង ៧ ដែល .

ចែងអំពីសកាប្រជាកស្រែប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី និង តាមបញ្ញត្តិ
មាត្រា ៦៩ និង ៧០ ដែលចែងអំពីអំណាចនៃរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៨៣ .- (មាត្រា ៧៨ ចាស់) ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជ-
អាណាចក្រពិនិត្យហើយឱ្យយោបល់ អំពីសេចក្តីព្រាង និង សេចក្តីស្នើ
ច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិ យល់ព្រមមួយលើកដំបូងរួចហើយ
ព្រមទាំង អំពីបញ្ហាទាំងពួង ដែលរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ឱ្យពិនិត្យ ។

អំពីសេចក្តីព្រាង និង សេចក្តីស្នើច្បាប់ ហើយនិង អំពីច្បាប់ថវិកា
ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវឱ្យយោបល់ក្នុងកំណត់មួយខែយ៉ាង
យូរ ។ បើជាការប្រញាប់ កំណត់វេលានោះ ត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែ
ប្រាំថ្ងៃ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បានឱ្យយោបល់យល់ព្រម ឬពុំ
បានឱ្យយោបល់សោះ ក្នុងវេលាដែលមានកំណត់ទុកហើយនោះទេ ច្បាប់
ដែលរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិយល់ព្រមហើយនោះ ត្រូវប្រកាសឱ្យប្រើ
ក្នុងកំណត់ដប់ថ្ងៃ, បើជាការប្រញាប់ កំណត់វេលានោះ ត្រូវបន្ថយមក
នៅត្រឹមតែបីថ្ងៃ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ សុំឱ្យកែសម្រួលសេចក្តីព្រាង
ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះ រដ្ឋសភាត្រូវយកមកពិចារណាភ្លាម ជាលើក

១២ ។ រដ្ឋសភា ត្រូវសំរេចតែត្រង់បទឯណា ដែលក្រុមប្រឹក្សាព្រះ
រាជអាណាចក្រ សុំឱ្យកែសម្រួល ដោយបដិសេធចោលទាំងមូល
ឬ ទុកយកជាការខ្លះ

ការដែលបន្តិលទៅបន្តិលមករវាងសភាទាំងពីរនេះ ត្រូវធ្វើតែក្នុង
កំណត់មួយខែ (កំណត់នេះ ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមដប់ប្រាំថ្ងៃ បើជាត្រូវ
ពិនិត្យសម្រេចពីច្បាប់ថវិកាជាតិ និង ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមកត្រឹមតែ
ពីរថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់) ។

បើរដ្ឋសភា ទុកឱ្យហួសកំណត់ ឬ ពន្យារពេល ដែលកំណត់ទុក
សំរាប់ពិនិត្យនោះ, កំណត់ដែលលក្ខខណ្ឌ ជាគោលសំរាប់សភាទាំងពីរ
នោះ ត្រូវបន្ថែមឱ្យស្មើគ្នាដែរ ។

បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បដិសេធសេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តី
ស្នើច្បាប់នោះជាអសារបង់, រដ្ឋសភា មិនអាចនឹងយកមកពិចារណា
ជាលើកទី២ បាន មុនកំណត់ពេលពីរខែទេ (កំណត់នេះ ត្រូវបន្ថយមក
ត្រឹមមួយខែ បើពិនិត្យពីច្បាប់ថវិកាជាតិ និង ច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមក
ត្រឹមតែបួនថ្ងៃបើជាការប្រញាប់) ។

ការពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ជាលើកទី២នេះ រដ្ឋ
សភាត្រូវបញ្ចេញមតិ ដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ យកតាមភាគច្រើនដោយ
ដាច់ខាត នៃសមាជិករដ្ឋសភា ។ សេចក្តីព្រាង ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ ណា

ដែលបានធ្វើសម្រេចដូចខាងលើនេះហើយ ត្រូវប្រកាសឲ្យច្រើនកំណត់
ដល់ថ្ងៃ ។ ឯកំណត់នេះ នឹងបន្ថយមកត្រឹមតែពីរថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់ ។

ជំពូក ៧

អំពីសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខែត្រ និង ប្រចាំរាជធានី

(ព្រះរាជក្រមលេខ ១៨១ - ប.រ ចុះថ្ងៃទី ៣១ - ៣ - ៦៤ ស្តីអំពី
ការផ្អាកបណ្តោះអាសន្ន នូវការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត
និង ប្រចាំរាជធានី)

មាត្រា ៨៤.- (ថ្មី) ត្រូវបង្កើតឲ្យមានសភាប្រជារាស្ត្រមួយ
នៅគ្រប់ទីប្រជុំខេត្តនីមួយៗ ឬ ជាតំណាងសង្កាត់ក្នុងរាជធានី ។

ឯសមាជិកនៃសភានេះ ត្រូវជ្រើសតាំងតាមវិធីបោះឆ្នោតសាកល
ដោយចំពោះ ។ អ្នកដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតនោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរ
ភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃឆ្នាំបរិបូណ៌ ហើយមានទីលំនៅ នៅក្នុង
ស្រុក ឬ នៅក្នុងសង្កាត់នោះ ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវប្រជុំនៅទីប្រជុំខេត្ត ឬ នៅរាជធានី ក្នុងមន្ទីរ
មួយដែលបានរៀបចំប្រចាំការ , ឯលក្ខខណ្ឌទីប្រជុំ ដូចមានត្រាទុក
ក្នុងមាត្រា ៦១ ។

មាត្រា ៨៥.- (កែប្រែ) អ្នកដែលមានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជន

ឲ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាសមាជិកសភាប្រជារាស្ត្របាននោះ គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិចម្ភៃប្រាំឆ្នាំចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

សមាជិកសភាប្រជារាស្ត្រ ត្រូវជ្រើសតាំងសម្រាប់ពីរឆ្នាំ ។ កំណត់ពេលនេះ នឹងបដិសេធពេលមុនបាន ដោយប្រតិបត្តិការមូលដ្ឋាននៃមាត្រា ៥១ ។

មាត្រា ៨៦.- (ថ្មី) សមាជិកនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និងរាជធានី ត្រូវចំពេញលក្ខណសម្បត្តិ ដូចដំណាងរាស្ត្ររដ្ឋសភាដែរ ហើយត្រូវមានសិទ្ធិក៏ដូចគ្នា មានអភ័យឯកសិទ្ធិជាដើម តែត្រូវទទួលប្រាក់បំណាច់ តិចជាងប្រាក់បំណាច់សមាជិករដ្ឋសភា ។ ប្រាក់បំណាច់នេះត្រូវកំណត់តាមច្បាប់ដោយប្រៀបស្មើ ទៅនឹងប្រាក់បៀវត្សអ្នករាជការថ្នាក់ណាមួយនៃក្របខណ្ឌចន្ទាប់ ។

មាត្រា ៨៧.- (កែប្រែ) សមាសភាព នៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី ត្រូវកំណត់តាមច្បាប់មួយ ដែលបញ្ញត្តិអំពីបែបបទដំណើរការ នៃសភានេះផង ។

មាត្រា ៤៩ (វគ្គទី ២) ៥០ (វគ្គទី ២) ៥១ (វគ្គទី ២, ៣ និង ៤) ៥៣-៥៥-៥៦-៥៧ ៦៤-៦៨ ៧១ និង ៧២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវយកមកអនុវត្តលើសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានីនេះដែរ ។

មាត្រា ៨៨.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និងរាជធានី ត្រូវ

មានការបញ្ចេញមតិដូនយោបល់ ចំពោះការអនុម័តនូវថវិកាជាតិ ចំពោះ
បញ្ជីស្រង់ប្រាក់ចំណូលចំណាយផ្តាច់ឆ្នាំ និង សេចក្តីព្រាងកិច្ចចងការ
ប្រាក់នៃរដ្ឋាភិបាល ។ ឯសន្និសីទ ដែលត្រូវធ្វើនឹងបរទេស ក៏ត្រូវ
ដាក់ឱ្យសភានេះដូនយោបល់ផងដែរ ។

សភាប្រជារាស្ត្រ ត្រូវដូនយោបល់ទៅរដ្ឋសភាក្នុងកំណត់មួយខែ
យ៉ាងយូរ ចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលបានទទួលសំណុំរឿងនោះមក ។ តែបើ
រដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ ថាទុកជាការប្រញាប់ កំណត់ខាងលើនេះ ត្រូវ
បន្ថយត្រឹមបីថ្ងៃពេញ លើកតែរឿងបញ្ជីចំណូលចំណាយពេញ ។

មាត្រា ៨៩.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខេត្ត និង រាជធានី
ត្រូវអនុម័តចំពោះថវិការខេត្ត និង ថវិការាជធានី ព្រមទាំង ថវិកាឃុំ
ដែលនៅក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួន ហើយអនុម័តចំពោះបញ្ជីស្រង់ប្រាក់
ចំណូលចំណាយផ្តាច់ឆ្នាំ នៃសមូហភាពទាំងនេះ ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវសម្រេចពីការបង្កើត ឬ ការលុបចោលភាគរសម្រាប់
ខេត្ត ឬ រាជធានី ក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួនក្នុងក្របខណ្ឌនៃច្បាប់
ទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តហើយ ។

មាត្រា ៩០.- (ថ្មី) សភាប្រជារាស្ត្រមានសិទ្ធិ និងធ្វើជាញឹកញាប់
ដល់រដ្ឋសភា ឬ រដ្ឋាភិបាល អំពីការចាត់ចែង នៃរាជការសាធារណៈ
ក្នុងដែនការជាតិ ។

សភាទាំងនេះ ត្រូវតាមពិនិត្យមើលរាជការចាត់ចែងការសាធារណៈ
ក្នុងខេត្ត ឬ រាជធានី ។

មាត្រា ៩១ - (ថ្មី) (លុបដោយព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ច.រ.
ចុះថ្ងៃទី ១៣/១/៦៤) សភាប្រជាកស្រ្ត ត្រូវមានសិទ្ធិសួរដេញដោល
ដល់អ្នករាជការនានា ។

បើសភាប្រជាកស្រ្ត បានបញ្ចេញមតិ ដោយមានភាគបីក្នុងចំនួន
នៃចំនួនសមាជិក មិនទុកចិត្តលើចៅហ្វាយខេត្ត ចៅហ្វាយក្រុង ឬ ចាង
ហ្វាងសាលាដំបូងក្នុងដែនចំណុះរបស់ខ្លួន សេចក្តីសំរេចនេះ ត្រូវចេញ
ទៅក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ពិនិត្យថែមទៀត ។ ក្រុមប្រឹក្សា
ព្រះរាជអាណាចក្រ ត្រូវពិនិត្យរឿងនេះ ក្នុងកំណត់មួយខែយ៉ាងយូរ
គិតពីថ្ងៃដែលបានទទួលសំណុំរឿង ។ បើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ
បញ្ចេញមតិមិនទុកចិត្តលើអ្នករាជការនោះដែរ ដោយមានភាគបីក្នុងចំនួន
ក្នុងចំនួនសមាជិក, រដ្ឋាភិបាលត្រូវផ្លាស់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ ឱ្យអ្នករាជការ
នោះឱ្យចេញផុតពីដែនខេត្ត ឬ រាជធានី ។

ចំពោះលើអ្នករាជការក្រៅពីនោះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវសំរេចដោយ
ស្វ័យប្រវត្តិ ផ្លាស់ចេញពីខេត្ត ឬ រាជធានី, បើសភាប្រជាកស្រ្ត ច្របាច់
ខេត្ត ឬ រាជធានី បានបញ្ចេញមតិ មិនទុកចិត្ត ដោយមានភាគបី

ក្នុងបួន ហើយបើក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បានបញ្ចេញមតិយល់
ព្រម ដោយមានភាគច្រើនជាងពាក់កណ្តាល ក្នុងចំណោមសមាជិក ។

កាលបើមានអ្នករាជការណា បានទទួលថ្នាក់ជាសមាជិក ដោយស្វ័យ
ប្រវត្តិ ដូចបានថ្លែងមកខាងលើ ក្នុងកំឡុងសកម្មភាពពាក់កណ្តាល រវាងត្រូវលើក
រឿងនេះជូនព្រះរាជសភាវិនិច្ឆ័យ ជាតិគួរបណ្តេញអ្នករាជការនោះចោល
ឬ ទេ ។ រដ្ឋសភា នឹងសម្រេចជាត្រូវឱ្យបណ្តេញចោល លុះត្រាតែបាន
បញ្ចេញមតិយល់ព្រម, ដោយមានភាគច្រើនជាងពាក់កណ្តាល បើពុំបាន
ភាគច្រើនដោយដាច់ខាតទេ, ដោយកំណត់ ត្រូវធ្វើទណ្ឌកម្ម ដោយ
ស្វ័យប្រវត្តិ ចន្លោះស័ក្តិអ្នករាជការដែលបានរឿងនោះ ។

ជំពូក ៨ អំពីសមាជិក

មាត្រា ៩២.- (ខ្ញុំ) សមាជិក បើកឱ្យប្រជាក្រសួងប្រជានុបដៅ
ដោយចំពោះ ទូរកិច្ចការផ្សេងៗ ដែលជាប្រយោជន៍ជាតិ ។

ពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ អាចចូលទៅប្រឡូកក្នុងសមាជិកបាន ។

មាត្រា ៩៣ - (ខ្ញុំ) សមាជិក ប្រជុំរាជានិពន្ធដែលក្នុងមួយឆ្នាំ
ការប្រជុំនេះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមសេចក្តីអញ្ជើញ នៃនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

សមាជិក ត្រូវគាំទ្រប្រធានរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៩៤. (ថ្មី) សមាជជានិ អនុម័តសច្ចាធិដ្ឋានជូនចំពោះ
រដ្ឋាភិបាល ហើយអនុម័តសេចក្តីសម្រេចជូនចំពោះរដ្ឋសភា ។

ការរៀបចំធ្វើ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសមាជ ត្រូវកំណត់ដោយជាក់
លាក់ទុកក្នុងច្បាប់ណាមួយ ។

មាត្រា ៩៥ - (ថ្មី) រដ្ឋសភា អាចចាត់ចែងធ្វើប្រជាមតិបាន
ចំពោះចញ្ញាណាដែលជាសេចក្តីសម្រេចនៃសមាជ ។

ជំពូក ៩

អំពីរដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៩៦. - (ថ្មី) (មាត្រា ៧៩ ចាស់កែប្រែ) គណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ជាអង្គរដ្ឋាភិបាល ។ គណៈរដ្ឋមន្ត្រី មានសមាជិកចំនួនដប់ប្រាំមួយរូប
ជាអតិបរមា រាប់បញ្ចូលទាំងរដ្ឋលេខាធិការផង ។

គ្មានវិសមិតភាពណាមួយទេ រវាងអាណត្តិសភា និង ការនៃ
សមាជិករដ្ឋាភិបាល ។ និងយកសមាជិកនៃរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សាព្រះ
រាជអាណាចក្រ ឬ ជនដែលពុំមែនជាសមាជិកនៃសភាទាំងពីរនេះ មកធ្វើ
ជាសមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាលក៏បាន ។

ការរបស់សមាជិករដ្ឋាភិបាលមានវិសមិតភាព ជាមួយនឹងសកម្ម
ភាពខាងវិជ្ជាជីវៈ, ពាណិជ្ជកម្ម ឬ ទស្សនាសកម្មណាមួយ ហើយ
ជាមួយនឹងការកាន់កាប់ណែនាំណាមួយជាសាធារណៈផងដែរ ។

មាត្រា ៩៧.- (មាត្រា ៨០ ចាស់) ក្នុងរេលដំបូង នៃនីតិកាល
នីមួយៗ ឬ កាលគណៈរដ្ឋមន្ត្រីណាមួយ, ព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ប្រឹក្សា
នឹងប្រធានរដ្ឋសភា នឹងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយ
នឹងមេគណៈចក្ខុទាំងឡាយ ដែលមានតំណាងនៅក្នុងរដ្ឋសភា ឬ ក្រុម
ប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ រួចទ្រង់ចាត់វេជនមួយរូប ជាតាមរដ្ឋមន្ត្រី
ឲ្យជ្រើសរដ្ឋមន្ត្រីឯទៀត ។

រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ នឹងទទួលតែតំណែង ហើយនឹងចូលកាន់មុខ
ក្រសួងបាន លុះត្រាតែរដ្ឋសភាបានបញ្ចេញមតិទុកចិត្តជាមុន ដោយវិធី
បោះឆ្នោតចំហ ហើយយកតាមភាគច្រើន ដោយដាច់ខាត ។

មាត្រា ៩៨.- (មាត្រា ៨១ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ ទទួល
ខុសត្រូវមេត្តាចំពោះរដ្ឋសភា អំពីនយោបាយទូទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ហើយរដ្ឋមន្ត្រីមួយរូបៗ ទទួលខុសត្រូវរៀងរាល់ចំពោះតាមរដ្ឋមន្ត្រី អំពី
ការដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្ត ។

មាត្រា ៩៩ - (មាត្រា ៨២ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីទាំងឡាយ មិន
អាចអាងសេចក្តីចង្អាត ដោយលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬ ដោយអំពា អំពី
នរណាក៏ដោយ ដើម្បីដោះសារឲ្យរួចខ្លួន ពីការទទួលខុសត្រូវលើខ្លួនបាន
ឡើយ ។

មាត្រា ១០០.- (មាត្រា ៨៣ ចាស់) បើមានអ្នកតំណាង
ពន្ធដារមួយនាក់ ឬ ច្រើននាក់ តាំងសំនួរដោយវត្តមាន តាំងសំនួរដោយ
លាយលក្ខណ៍អក្សរក្តី តាំងសំនួរដេញដោលក្តី ដើម្បីសុំឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីធ្វើ
ដោះសាវ័តការប្រព្រឹត្តិក្នុងមុខក្រសួងរបស់ខ្លួន នោះរដ្ឋមន្ត្រីត្រូវរាយ
ការណ៍តាមសេចក្តីសុំ ដូចរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ១០១ - (មាត្រា ៨៤ ចាស់) លុះតែបានពិភាក្សា
ព្រមព្រៀងគ្នាជាមុនស្រេចហើយ ទើបគណៈរដ្ឋមន្ត្រី អាចសុំឱ្យ
រដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ អំពីសេចក្តីទុកចិត្តក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន ។

ការសុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិដូចខាងលើនេះ ជាការរបស់នាយក
រដ្ឋមន្ត្រីតែម្នាក់ឯង ។

កាលបើនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ អំពីសេចក្តី
ទុកចិត្ត នោះត្រូវបង្កើនវេលាយ៉ាងតិចមួយថ្ងៃគត់ គិតតាំងពីពេលសុំនោះ
មក ទើបរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិអំពីរឿងនេះបាន ។ ការបញ្ចេញមតិនេះ
ត្រូវធ្វើដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ ។

រដ្ឋសភា នឹងបញ្ចេញមតិ ថាមិនទុកចិត្តក្នុងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីបាន លុះ
តែមានភាគច្រើនដោយដាច់ខាតនៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាយល់ព្រមផង ។

សេចក្តីមិនព្រមទុកចិត្តនេះ នាំឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីណា ឈប់ទាំងគណៈ ។

មាត្រា ១០២.- (មាត្រា ៨៥ ចាស់) កាលបើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិ
តាងព្រឹត្តិបទនូវសភាពៈរដ្ឋមន្ត្រី នោះរដ្ឋមន្ត្រីត្រូវឈប់ទាំងស្រុង ។

កាលបើមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រ សុំឱ្យរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិតាងព្រឹត្តិ
បទនូវសភាពៈរដ្ឋមន្ត្រី នោះរដ្ឋសភាត្រូវបង្កើនរយៈពេលមួយថ្ងៃគត់ គិតតាង
ពីថ្ងៃជូនសេចក្តីសុំតាំងព្រឹត្តិ ទើបបញ្ចេញមតិរឿងនេះបាន ។ ការ
បញ្ចេញមតិនេះ ត្រូវធ្វើទៅដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ ។

ការតាំងព្រឹត្តិបទនូវសភាពៈរដ្ឋមន្ត្រី នឹងយកជាការបាន លុះតែ
មានភាគច្រើនដោយដាច់ខាត នៃសមាជិករដ្ឋសភាយល់ព្រមផង ។

មាត្រា ១០៣. (ថ្មី) ដោយអនុវត្តន៍ក្រៅពីមាត្រា ៩៨-១០១
និង ១០២, រដ្ឋសភាអាចដកសេចក្តីទុកចិត្ត ចំពោះតែលើរូបរដ្ឋមន្ត្រី ឬ
រដ្ឋលេខាធិការណាមួយក៏បាន ឬ បញ្ចេញមតិបន្ទាន់ចំពោះតែលើរូប
រដ្ឋមន្ត្រីឬរដ្ឋលេខាធិការណាមួយក៏បាន ។ ដោយអាស្រ័យហេតុណាមួយ
ដូចថ្ងៃនេះនេះ រដ្ឋមន្ត្រី ឬ រដ្ឋលេខាធិការ ដែលមានរឿងនោះ ត្រូវ
ដកខ្លួនចេញពីសភា រដ្ឋមន្ត្រី ។ បើនាយករដ្ឋមន្ត្រីដំបូងមិនព្រមឱ្យ
រដ្ឋមន្ត្រី ឬរដ្ឋលេខាធិការនោះឈប់ពីតំណែង នាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវសុំឱ្យ
រដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិអំពីសេចក្តីទុកចិត្ត ចំពោះសភាពៈរដ្ឋមន្ត្រីទាំងមូល ។

មាត្រា ១០៤.- (មាត្រា ៨៦ ចាស់) សភាពៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវច្រឡំ

រាល់សប្តាហ៍ ដូនកាលជាពេលប្រជុំធំ ដោយមានព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ឬ
នាយករដ្ឋមន្ត្រីជាប្រធាន ដូនកាលប្រជុំតូច ។

មាត្រា ១០៥.- (ថ្មី) (មាត្រា ៨៧ ចាស់កែប្រែ) សមាជិក
ទាំងឡាយនៃក្រុមប្រឹក្សា អាចធ្វើឲ្យចូលបានទៅក្នុងរដ្ឋសភា និង ក្រុម
ប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ ហើយនិង ក្នុងគណៈកម្មការទាំងពួង
នៃសភាទាំងនេះ ។ បើសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាសុំនិយាយ នោះត្រូវតែបើក
ទោសទ្វិនិយាយ រឿងដែលនៃក្នុងករណី ដែលសភាម្ចាស់ប្រជុំ ជាពេល
ប្រជុំបោះឆ្នោតត្រឹមការដាក់ឡើងបញ្ហាស ។

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សា អាចឲ្យអ្នកស្នងការដែលត្រូវចាត់តាំងសម្រាប់
ការណាមួយឲ្យជួយនិយាយការនោះផងបាន ។

មាត្រា ១០៦.- (មាត្រា ៨៨ ចាស់) នាយករដ្ឋមន្ត្រី អាចរំលែក
អំណាចចេញទូទៅឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីណាមួយបាន ។

មាត្រា ១០៧.- (មាត្រា ៨៩ ចាស់) បើកំណែនាំនាយករដ្ឋមន្ត្រី
ទំនេរ ត្រូវតែដាក់ឲ្យមានរដ្ឋមន្ត្រីមួយជាថ្មី តាមលក្ខខណ្ឌដែលមានត្រា
ចុះក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ បើការទំនេរនេះជាដាច់ខាត, ឬ ត្រូវចាត់តាំងនាយក
រដ្ឋមន្ត្រីជាថ្មីក្នុងករណីណាមួយ បើការទំនេរនេះជាមួយកាលមួយត្រាទេ ។

មាត្រា ១០៨.- (មាត្រា ៩០ ចាស់) បើមានការរំលាយ

រដ្ឋសភា នោះនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវយប់
ធ្វើការសិន, រដ្ឋមន្ត្រីឯទៀត គង់នៅក្នុងតំណែងទាំងអស់គ្នា ដើម្បី
សម្រេចកិច្ចការសាមញ្ញ ។

ក្នុងឧទាហរណ៍នោះ ព្រះមហាក្សត្រីយ៍ ទ្រង់ប្រទានការទៅលើប្រធាន
រដ្ឋសភា ឲ្យកាន់តំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីជាចណ្តោះអាសន្ន ។ ប្រធាន
រដ្ឋសភា ចាត់តាំងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃជាថ្មី ដោយសេចក្តីយល់ព្រម
នៃក្រុមអភិបាលរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ១០៩.- (មាត្រា ៩១ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រីដែលពុំមែនជា
សមាជិកនៃរដ្ឋសភា ឬ ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រទេ ត្រូវទទួលផល
ប្រយោជន៍ដែលមានត្រាចក្កក្នុងមាត្រា ៥៥ និង ៥៦ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ។

មាត្រា ១១០ - (ថ្មី) (មាត្រា ៩២ ចាស់) រដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវទទួល
ទណ្ឌកម្មអំពីបទឧក្រិដ្ឋ និង បទមជ្ឈិម ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងវេលាធ្វើការ
មុខក្រសួងរបស់ខ្លួន ។

ក្នុងករណីនេះ និង ករណីធ្វើខុសជាទម្ងន់ក្នុងវេលាធ្វើការមុខក្រសួង
របស់ខ្លួន, រដ្ឋសភា អាចសម្រេចប្តឹងផ្តល់ឥរិយាបថការព្រឹត្តិ ។

រដ្ឋសភា សម្រេចក្នុងរឿងនេះ ដោយវិធីបោះឆ្នោតសម្ងាត់ យក
តាមភាគច្រើនដោយដាច់ខាត នៃសមាជិករបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ១១១.- (ថ្មី) (មាត្រា ៨៣ ចាស់) ការបង្កើត, ការ
រៀបចំ, ការប្រព្រឹត្តិទៅ, សមាសភាព, ការចាត់តាំង ហើយនិង
ថិរវេលានៃការណាត់ របស់សមាជិកនៃតុលាការស្រុក ត្រូវកំណត់ឡើង
ដោយច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ១១២.- (ថ្មី) (មាត្រា ៨៤ ចាស់) នីតិក្រមដែលត្រូវប្រតិ-
បត្តិទៅសាលានីតិកម្មនេះ ក៏ត្រូវកំណត់ឡើងដោយច្បាប់ពិសេសដែរ ។

កំណត់ ១០

វិធីអំណាចតុលាការ

មាត្រា ១១៣.- (មាត្រា ៨៥ ចាស់) ការរៀបចំនៃតុលាការ
មានចំណុចខុសគ្នាច្បាប់ពិសេសមួយ ។

មាត្រា ១១៤ - (មាត្រា ៨៦ ចាស់កែប្រែ) ក្រុមប្រឹក្សា
ជាខ្ពស់នៃតុលាការ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ត្រូវធានារ៉ាប់រងចំពោះ
វិន័យ និង ឥស្សរភាពនៃចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សានេះ ត្រូវទៅក្រោមអធិបតីភាពនៃព្រះករុណា ជាអធិបតី
ជីវិតលើត្បូង មានសមាសភាពដូចតទៅនេះ ៖

- រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ជាអនុប្រធាន
- សមាជិក ២ រូបចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រិយ៍
- សមាជិក ២ រូបជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា

សមាជិក ២ ប្រជ្រើសតាំងដោយលោក្រុមចាំទ្វាយ

គលបើព្រះមហាក្សត្រិយ មិនសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ប្រោសព្រះ
រាជទានព្រះរាជាធិបតីភាពក្នុងការប្រជុំនៃក្រុមប្រឹក្សាជាទំនួលខុសត្រូវ ឬ មិន
ប្រោសព្រះរាជទានចាត់តាំងដោយដាក់ស្តង់ ឬ សមាជិកឧត្តមក្រុម
ប្រឹក្សាមេព្រះរាជមួយរូប ធ្វើជាអធិបតីក្នុងពេលប្រជុំនោះទេ អនុប្រធាន
និងទទួលធ្វើជាអធិបតី ។

សេចក្តីសំរេចនៃក្រុមប្រឹក្សាជាទំនួលខុសត្រូវនៃតុលាការ ត្រូវយកតាមមតិ
ភាគច្រើនដោយវិធីបោះឆ្នោត ។ ក្នុងករណីមានបែកសំឡេងជា ២ ភាគ
ស្មើគ្នា នោះត្រូវយកតាមសំឡេងនៃអធិបតី ។

ច្បាប់ពិសេសមួយ នឹងកំណត់អំពីការរៀបចំនៃក្រុមប្រឹក្សាជាទំ
នួលខុសត្រូវ ។

ជំពូក ១១

បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១១ ថ្មី (មាត្រា ៩៧ ចាស់) បទបញ្ញត្តិចាំទ្វាយដែលស្តី
អំពីរបៀបគ្រប់គ្រង ដោយមានព្រះមហាក្សត្រិយជាអគ្គប្រមុខរបស់រដ្ឋ
នេះ ១, អំពីរបៀបគ្រប់គ្រង ដោយអាស្រ័យអ្នកតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
នេះ ២ អំពីការបោះឆ្នោតនៃសេរីភាព និង សមភាព ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
នេះបានអះអាងឱ្យមាន ១, មិនត្រូវសុំកែប្រែសារឡើយ ។

មាត្រា ១១៦.- (មាត្រា ៩៨ ចាស់) ហាមមិនឱ្យកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីនឹងចន្ថយព្រះរាជសិទ្ធិទាំងឡាយដែលមានគ្រាទុកជាស្រេចហើយ ។

មាត្រា ១១៧. (ថ្មី) (មាត្រា ៩៩ ចាស់) អ្នកដែលមានសិទ្ធិផ្ដើម គំនិតកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញគឺ : ព្រះមហាក្សត្រីយ័, នាយករដ្ឋមន្ត្រី, ប្រធាន ក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ និង ប្រធានរដ្ឋសភា, អ្នកណាមួយក្នុង ចណ្តាអ្នកទាំងពីរខាងក្រោយនេះ ត្រូវធ្វើទៅតាមសេចក្តីអនុម័តនៃសភា ដែលខ្លួនជាប្រធាន ដោយមានសមាជិកចំនួនភាគមួយក្នុងបួន (១/៤) យ៉ាងតិចធ្វើពាក្យសុំ ។

មាត្រា ១១៨.- (មាត្រា ១០០ ចាស់) របៀបកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដូចគ្នានឹងរបៀបដែលមានគ្រាទុកសំរាប់បញ្ចេញមតិតាំងច្បាប់ធម្មតា ។ ចំណែក, ត្រូវមានភាគច្រើនដល់បីក្នុងបួន (៣/៤) នៃរដ្ឋសភា យល់ ព្រមផង ទើបយកជាការបាន ហើយមិនកាចប្រកាសថាជាការប្រញាប់ បានទេ ។

មាត្រា ១១៩.- (មាត្រា ១០១ ចាស់) រដ្ឋសភា មានសិទ្ធិមក ស្រាយសេចក្តីបទរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះជាដាច់ខាត ។

មាត្រា ១២០.- (មាត្រា ១០២) ដើម្បីនឹងកំណត់ភាគច្រើន ដោយដាច់ខាត ក្នុងចំនួនសមាជិកនៃសភានីមួយៗ ត្រូវតែចំនួន សមាជិកនៃសភានោះ ដោយឥតរាប់បញ្ចូល ៖

សមាជិកណា ដែលទទួលអនុចក្ខត្តទៅហើយ ។

សមាជិកណា ដែលផុតចាកសមាជិកភាព ដោយលាលែងក្តី
ដោយត្រូវបណ្តេញក្តី ឬ ដោយមិនបានទទួលតាំងជាសមាជិកពេញចិត្ត ។

- សមាជិកណា ដែលទទួលតំណែងក្នុងរដ្ឋាភិបាល ឬ ត្រូវបញ្ជូន
ទៅប្រតិបត្តិការឯណា ។

មាត្រា ១២១.- (មាត្រា ១០៣ ចាស់) ចទបញ្ញត្តិទាំងពួងដែល
ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ មិនផ្ទុយសេចក្តីនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ត្រូវដកលំទុក
ប្រតិបត្តិទៅ ។

កំពូក ១២

បទបញ្ញត្តិពិសេស

មាត្រា ១២២.- ក្នុងករណីដែលកាលៈទេសៈ ពុំអនុញ្ញាតឱ្យ
ចាត់តាំង ទាំងព្រះមហាក្សត្រអង្គថ្មី ទាំងក្រុមប្រឹក្សាជាតិស៊ីទ្វី ដោយ
អនុលោមទៅតាមចទបញ្ញត្តិមាត្រា ៣០ និង ៣០ ស្ទួន នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ,
សភាទាំងពីរត្រូវប្រជុំគ្នា ដោយសេចក្តីអញ្ជើញនៃប្រធានរដ្ឋសភា
និងក្រោមអធិបតីភាពនៃប្រធាននេះ ដោយអនុលោមទៅតាមឆន្ទៈដែល
ប្រជារាស្ត្របានសម្តែងហើយ, សភាទាំងពីរនេះ អាចលើកអំណាច និង
បុព្វសិទ្ធិទាំងឡាយរបស់ប្រមុខរដ្ឋ ប្រគល់ទៅឲ្យសម្របនឹងមួយរូបដែល
ប្រជាពលរដ្ឋស្រឡាញ់ទុកចិត្ត ហើយបានបញ្ចេញមតិចង្អុលដាក់

ច្បាស់ ។ មុននឹងទទួលតំណែង ប្រមុខរដ្ឋក្រុមប្រឹក្សាសភាប្រធានក្នុង
ទីប្រជុំរដ្ឋសភា មានជាសេចក្តីជូនក្នុងមាត្រា ៧៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយ
ចន្លោះពេលក្រោយ “ហើយខ្ញុំមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះព្រះរាជបល្ល័ង្ក” ។
ប្រសិនបើប្រមុខរដ្ឋ ពុំបានស្ថិតនៅក្នុងកម្មវដ្ឋមួយដងមួយត្រា ឬ ពុំអាច
ទទួល ភារៈបានក្នុងមួយដងមួយត្រា ប្រមុខរដ្ឋប្រគល់ភារៈនេះទៅប្រធាន
រដ្ឋសភា, ប្រធានរដ្ឋសភាកាន់កាប់ភារៈទាំងនេះដោយទទួលខុសត្រូវ
ផ្ទាល់ខ្លួន ។

គួរបំណាំទុកជាពិសេស

- ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន ព្រះចៅក្រមកម្ពុជា ទ្រង់ប្រោសព្រះរាជពានរង្វង់ដល់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ ឧសភា គ.ស. ១៩៤៧ ។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ៤៦៤ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ៦-៩-៤៨ បានប្រកាសទុកថ្ងៃទី ៦ ខែ ឧសភារៀងរាល់ឆ្នាំ ជាថ្ងៃបុណ្យជាតិ ព្រោះជាកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសឱ្យប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជកាលាចក្រ ។

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះបានទទួលការកែប្រែ និងបន្ថែមតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៣ បានអនុម័តជាលើកទី ២ ពីថ្ងៃទី ៦ ខែធ្នូ គ.ស. ១៩៥៤ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ៦៥ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ១៤-១៥៦ ប្រកាសឱ្យប្រើ ។

មាត្រា ៨០. នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ បានទទួលការកែប្រែ និង បន្ថែមតាមច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ២០ មករា ១៩៥៨ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ៤៩៧ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ១៣-២-៥៨ ប្រកាសឱ្យប្រើ ។

មាត្រា ៨៥. - បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី ១២-៦-៥៨ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ៣២៨ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ២៨ កក្កដា ១៩៥៨ ប្រកាសឱ្យប្រើ ។

មាត្រា ៨៧ - បានទទួលការកែប្រែ និង ចន្លោះតាមច្បាប់ដែល
រដ្ឋសភា ៣ បានអនុម័តជាលើកទី ២ ពីថ្ងៃទី ៣០ មករា ១៩៥៧ ហើយ
ដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៩ ន.ស ចុះថ្ងៃទី ៨ កញ្ញា ១៩៥៧ ប្រកាស
ឲ្យប្រើ ។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ២២២ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ៧ ១-៥៨ បានប្រ
កាសឲ្យប្រើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភា ៣ បានអនុម័តជាលើកទី ២ កាលពី
ថ្ងៃទី ១៨-១២-៥៧ ស្តីអំពីបញ្ចូលសមាជជាកិច្ចក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រង់
ចំពូក ៨ មាន ៤ មាត្រា (មាត្រា ៧២-៧៣-៧៤ និង ៧៥) ។

មាត្រា ៨៨ - បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភា
ទី ២ បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ១៩ មេសា ១៩៥៨ ហើយដែលមានព្រះរាជ
ក្រមលេខ ២៦៦ ន.ស ចុះថ្ងៃទី ៣០-៤-៥៨ ប្រកាសឲ្យប្រើ ។

មាត្រា ៨៩ - បានទទួលការកែប្រែតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ២
បានអនុម័តពីថ្ងៃទី ២០-១-៥៩ ហើយដែលមានព្រះរាជក្រមលេខ
៣៣៥ ន.ស. ចុះថ្ងៃទី ២១ សីហា ១៩៥៩ ប្រកាសឲ្យប្រើ ។

ក្រមលេខ ៣៨២ ចុះថ្ងៃទី ៥-២-៦០ បានប្រកាសឲ្យប្រើនូវ
ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ២ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាលពីថ្ងៃទី ២-២-៥០
ស្តីអំពីការកែសម្រួលនូវចំពូក ២ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជកាលាចក្រ ។

- ក្រមលេខ ៣៩០ ចុះថ្ងៃទី១៤ ៦-៦០ បានប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់
ដែលរដ្ឋសភាទី ៤ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាលពីថ្ងៃទី ១៣-៦-៦០
ស្តីពីការបន្ថែមបទបញ្ញត្តិពិសេស ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជអាណាចក្រ ។

- ព្រះរាជក្រមលេខ ១៦៦ ប. រ. ចុះថ្ងៃទី ១៣-១-៦៤ បាន
ប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាទី ៥ បានអនុម័តជាលើកទី ១ កាល
ពីថ្ងៃទី ៣ ១-៦៤ ដែលថា :

មាត្រា ២៨. - ត្រូវកែប្រែ,

មាត្រា ១១០, ១១១ និង ១១២ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ហើយ
ត្រូវយកបទបញ្ញត្តិថ្មីមកជំនួសវិញ,

មាត្រា ៦៩, ៧០, ៨២ និង ៩១ ត្រូវលុបចោល ។

- ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសភាប្រជារាស្ត្រប្រចាំខែត្រ និង ប្រចាំរាជធានី
ដែលមានចែងក្នុងជំពូកទី ៧ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញព្រះរាជអាណាចក្រ បាន
ត្រូវទទួលការផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្នពុំមានកំណត់កាល ដោយអនុលោម
តាមប្រជាមតិចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ១៩៥៩ និងតាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភា
ទី៥ បានអនុម័តជាលើកទី២ កាលពីថ្ងៃទី ៣០ មីនា ១៩៦៤ បានប្រកាស
ឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ ១៨១ ប. រ. ចុះថ្ងៃទី ៣១ មីនា ១៩៦៤ ។

មាត្រា ៧៧, ៧៨, ៩៦, ១០៥ និង ១១៧ ត្រូវលុបចោល
ហើយត្រូវយកមកជំនួសវិញនូវបទបញ្ញត្តិថ្មី តាមច្បាប់ដែលរដ្ឋសភា

ទី ៥ បានអនុម័តជាលើកទី ២ កាលពីថ្ងៃទី ៤-២-៩៤ បានប្រកាស
ឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ ១៨២ ប. រ. ចុះថ្ងៃទី ៣១ មីនា ១៩៩៤ ។

កាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោត

សំរាប់

- រដ្ឋសភាបណ្តោះអាសន្ន :	ថ្ងៃទី	១	កញ្ញា	១៩៩៦
- រដ្ឋសភាទី ១ :	-	២១	ធ្នូ	១៩៩៧
- រដ្ឋសភាទី ២ :	ថ្ងៃទី	៨	កញ្ញា	១៩៩៩
- -"- ៣ :	-	១១	កញ្ញា	១៩៩៩
- -"- ៤ :	-	២៣	មីនា	១៩៩៨
- -"- ៥ :	-	១០	មិថុនា	១៩៩៩
- -"- ៦ :	-	១១	កញ្ញា	១៩៩៦

រោងពុម្ព តីម-តី បណ្ណាគារ
លេខ ៩៥ វិថីយុគន្ទ ភ្នំពេញ